

Szám: 10—21/36/1962.

049/32

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi FLXV. tv. 28. §-ának
figyelemmel

14.
előf.

2111 Pénzügyi
2108,5" 013 1983
2105 "5/ Demo. pl.

KÁRTÉRÍTÉSI SZABÁLYZAT

A 18/1962. (V. 19.) Korm. sz. rendelet
és annak végrehajtási utasítása

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERIUMA

Szám: 10—21/36/1962.

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERÉNEK

0036. számú

P A R A N C S A

Budapest, 1962. október 5.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormányának a fegyveres erők, fegyveres testületek és rendészeti szervek tagjai által okozott károkért való felelősségről szóló 18/1962. (V. 19.) számú rendelete alapján — a rendeletet és végrehajtási utasítását tartalmazó Kártérítési Szabályzat-ot kiadom.

Jelen Szabályzat a belügyi fegyveres és rendészeti testületek tagjai által a testületeknek okozott károkért való felelősség elveit, az okozott kár megtérítésének módját foglalja össze. E szabályok biztosítják az okozott károk miatti eljárások gyors lefolytatását, a kártérítések megállapítását és a kirótt összegek eredményes behajtását.

A Szabályzat figyelembe vette azokat a tapasztalatokat, amelyek a korábbi kártérítési szabályok alkalmazása során felmerültek. A Szabályzat a felelősség mértékének és arányosításának a korábbiaktól eltérő megállapításával szolgálja a kárügyeknek igazságosabb elbírálását. A belügyi vagyron fokozottabb védelme érdekében a beosztottakra és parancsnokokra háruló köteleességek és ezek elmulasztása

következményeinek pontosabb meghatározásával pedig tovább erősíti az anyagi és pénzügyi fegyelmet.

A Kártérítési Szabályzat kiadásával kapcsolatban

m e g p a r a n c s o l o m

1. A Kártérítési Szabályzatot a parancsnokok (vezetők) behatóan tanulmányozzák és az egész személyi állomány előtt 1963. január 1-ig — megfelelő mértékben — ismer- tessék;
2. A BM Terv- és Pénzügyi Főosztály szervezze meg a tes- tületi középfokú gazdasági irányító szervek és rendőrfő- kapitányságok anyagi és pénzügyi osztályainak (szolgálat) vezetői részére a Kártérítési Szabályzat gyakorlati okta- tását;
3. Ellenőrizze a Szabályzatnak az anyagi és pénzügyi szol- gálat beosztottai számára történő oktatását, maradékta- lan betartását.

Pap János

belügyminiszter

Kapják: Elosztó szerint.

Készült: 3030 példányban.

j ó v á h a g y o m :

PAP JÁNOS s. k.,
belügyminiszter

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

KÁRTÉRÍTÉSI SZABÁLYZAT

A 18/1962. (V. 19.) Korm. sz. rendelet és annak végrehajtási utasítása

I. Fejezet

A RENDELET HATÁLYA

1. §. (1) A rendelet hatálya a fegyveres erők (Néphadsereg, BM Kiszolgáló, Híradórság, Katonai Légvédelem), a fegyveres testületek (Rendőrség, Munkásvérség, Hivatásos Állomány-

ALTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Ut. 1. A Belügyminisztérium minden beosztottja anyagilag felel a belügyi testületek vagyonában általa vétkenesen okozott kárért, illetőleg hiányért.

Ut. 2. A Belügyminisztérium minden beosztottja köteles azonnal jelenteni a belügyi testületek vagyonában észlelt, vagy okozott kárt.

Aki hiteltérdemlő tudomást szerez arról, hogy a Belügyminisztérium vagyonát károsító szándékos büntetett elkövetése készül, vagy még le nem leplezett ily büntetett követek el és erről, mielőtt teheti, jelentést nem tesz, — a Büntetőtörvénykönyv (Btk.) 308. §. szerint — egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Ut. 3. A kártérítés nem büntetés, hanem az okozott kár helyreállítására, pótlására szolgál. Ezért, ha a károkozás fegyelmi vétséget, vagy bűncselekményt képez, — a kártérítési eljárás mellett — a fegyelmi, illetőleg a büntetőeljárást is le kell folytatni. Nem mentesülhet továbbá a károkozó a kártérítési eljárás alól sem azon a címen, hogy a károkozás miatt fegyelmi, vagy büntetőeljárás során felelőségre vonták, illetőleg megbüntették.

Ut. 4. A Belügyminisztériumnak okozott károkat a legrövidebb időn belül meg kell téríteni. A károk megtérítésénél jelen Szabályzat rendelkezései szerint kell eljárni.

I. Fejezet

A RENDELET HATÁLYA

R. 1. §. (1) A rendelet hatálya a fegyveres erők (Néphadsereg, BM Karhatalom, Határőrség, Katonai Légtalom), a fegyveres testületek (Rendőrség, Munkásőrség hivatásos állomá-

nya, Büntetésvégrehajtó szervek), a rendészeti szervek (Pénzügyőrség, Vámőrség, valamint Tűzrendészet) — továbbiakban: testületek — vagyonában e testületek tagjai által szolgálati viszonyuk tartama alatt okozott károkért való felelősségre terjed ki.

(2) A rendeletben foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni a leltár- és pénztárhiányból eredő felelősség elbírálásánál is.

(3) E rendelet szerint kell eljárni azokkal a károkozó testületi tagokkal szemben is, akiknek a testülettel fennálló szolgálati viszonya bármely oknál fogva időközben megszűnt, még akkor is, ha a kárt a szolgálati viszony megszűnése után fedezték fel.

Ut. 5. A Szabályzatban foglalt rendelkezéseket a rendőrség, kormányőrség, határőrség, karhatalom, büntetésvégrehajtás, tűzoltóság és légoltalom hivatásos, továbbbszolgáló, sor (növendék), valamint tartalékos állományú és próbaszolgálatos tagjai által szolgálati viszonyuk fennállása alatt — akár közvetlenül, akár közvetve — okozott károk elbírálására kell alkalmazni.

Alkalmazni kell továbbá a Szabályzat rendelkezéseit az irodai állományú beosztottakra is.

Ut. 6. A testület vagyonának kell tekinteni:

- a) mindazon vagyontárgyakat és pénzeszközöket, amelyeket a költségvetési gazdálkodás keretében feladataik ellátása végett rendelkezésükre bocsátottak, illetőleg erre a célra megszereztek;
- b) a Belügyminisztérium javára érvényesíthető követeléseket;
- c) azokat a vagyontárgyakat és pénzeszközöket is, amelyeket a testületek, illetőleg szerveik politikai, társadalmi, vagy gazdasági tevékenység kifejtése végett kaptak, vagy szereztek meg. Ide sorolandók a kluboknak, sportegyesületeknek, közétkeztetéseknek, szociális intézményeknek, stb. a Belügyminisztérium tulajdonát képező vagyontárgyai is;

d) a Szabályzatban foglaltak alkalmazása szempontjából a testületek vagyonának kell tekinteni az olyan idegen vagyontárgyakat is, amelyeket a testületek kölcsön, vagy bérleti szerződés alapján, illetőleg egyéb jogcímen a megőrzés kötelezettségével használnak, vagy megőrzésre átvesznek.

Ut. 7. A szolgálati viszony tartamán a testületek állományában a kinevezéstől, illetőleg az állománybavételtől az elbocsátásról szóló parancs kézhezvételéig, illetőleg a szolgálat alól való felmentésig (leszerelésig) eltöltött időt kell érteni.

A próbaszolgálat teljesítésének ideje alatt is szolgálati viszony áll fenn.

Ut. 8. Nem alkalmazhatók a jelen Szabályzatban foglaltak, ha a károkozás a R. 1. §., illetőleg Ut. 5. és 6. pontjában foglalt személyi, vagy vagyoni előfeltételeknek nem felel meg.

Ilyen esetekben a kárigényt a Munka Törvénykönyve és az azt kiegészítő és módosító, illetőleg a polgári jog általános jogszabályai szerint kell érvényesíteni.

II. Fejezet

A KÁR FOGALMA

Ut. 9. A Szabályzat alkalmazása és a kártérítési felelősség szempontjából kárnak kell tekinteni a Belügyminisztérium vagyonának a testületek tagjai által mindennemű jogellenes magatartással okozott csökkenését.

Többek között kárnak kell tekinteni:

a) készpénzben, értékpapírban és anyagban keletkező veszteségeket, hiányt, vagy értékcsökkenést, amelyek anyag elveszéséből, megrongálásából, anyagi értékek és pénzeszközök jogtalan felhasználásából és elveszéséből, anyagi és pénzügyi normák jogtalan túllépéséből, stb. keletkeztek;

- b) a Belügyminisztérium vagyoni jogainak (követeléseinek) elvesztését, vagy megsértését (csorbitását);
- c) a Belügyminisztériumra — kötbér, bírság és késedelmi kamat kivételével — ellenszolgáltatás nélkül háramló vagyoni kötelezettségeket, baleseti kártalanítások, életjáradék és egyéb ellenszolgáltatás nélküli, bírósági leltár nem teljesítéséből, „MIL-lap”, vagy munkakönyv ki nem adása, vagy az utóbbiból történt helytelen bejegyzés miatt keletkezett kötelezettségeket, továbbá az előírt időre vissza nem szállított göngyölegek használati díját, fekbér, kocsiálláspénz, kölcsönzési díjat, valamint az ezekkel azonos természetű kötelezettségeket;
- d) kötbér, bírság- és késedelmi kamat fizetési kötelezettség esetén is ki kell róni a kártérítést akkor, ha a kötbérfizetési kötelezettség amiatt merült fel, mert tényleges kár is keletkezett.

III. Fejezet

A KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉG ALAPJA ÉS MÉRTÉKE

1. A károkozó felelősségének alapja

R. 2. §. A testület tagja anyagi felelősséggel tartozik a testületnek vétkesen okozott kárért.

Ut. 10. Vétkes a károkozó akkor, ha a kárt szándékosan, vagy gondatlanul okozta.

a) Szándékosnak kell tekinteni a károkozást akkor, ha a károkozó tudja, hogy magatartásával kárt okoz, és azt akarja is.

Szándékosnak kell tekinteni a károkozást akkor, ha azt bírósági, vagy ügyészi határozat megállapítja. Bírósági, vagy ügyészi határozat hiányában szándékosságot csak akkor lehet megállapítani, ha a vétkesség a szándékosság itt meghatározott feltételeinek megfelel.

b) Gondatlan a károkozás akkor, ha a károkozó vétkes, de a kár bekövetkezését nem akarja.

Ut. 11. A kárért elsődlegesen az felel, aki azt vétkes magatartásával (tevéssel, vagy mulasztással) okozta.

Ha a parancsnok jogszabályba ütköző, vagy valamelyik belső rendelkezéssel ellentétes olyan utasítást ad, amely káros következménnyel jár és ezt az utasítást a végrehajtó beosztottjának erre utaló jelentése ellenére is fenntartja, a kárért elsődlegesen felel.

Ut. 12. Mentesül a kártérítési kötelezettség alól a testület tagja, ha a károkozás, illetve az abban való vétkekesség terhére nem bizonyítható.

2. A károkozó felelősségének mértéke

R. 3. §. (1) A teljes kárt köteles megtéríteni, aki azt szándékosan okozta.

(2) A teljes kár erejéig felelős az is, akinek károkozó magatartása bűncselekménynek minősül és ezt büntetőbírószági, vagy ügyészi határozat megállapította. Kivételes méltánylást érdemlő esetekben a kártérítés mértéke csökkenthető, legfeljebb azonban a (3) bekezdésben meghatározott mértékig.

(3) Egyéb esetekben a károkozó, ha

a) hivatásos, továbbiszolgáló, vagy beosztási illetményt élvező (ideiglenesen tényleges szolgálatra behívott) tartalékhállományú: a teljes kár, de legfeljebb a kártérítés megállapításakor — az időközben a szolgálatból elbocsátott személy esetében pedig a leszerelés előtt utoljára — élvezett egy havi összilletményének kétszerese;

b) sor, növendék, vagy beosztási illetményt nem élvező (ideiglenesen tényleges szolgálatra behívott) tartalékhállományú: a teljes kár, de legfeljebb 1 500,— Ft

erejéig felelős.

Ut. 13. A károkozó az Ut. 10/a) pontban foglalt magatartása esetén a R. 3. §. (2), illetőleg (3) bekezdésében szabályozott korlátozás figyelmen kívül hagyásával az általa okozott teljes kár összegét köteles megtéríteni.

Ut. 14. A R. 3. §. (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell eljárni, ha a jogerős büntetőbírószági határozat a kárt nem bírálta el, de a bűncselekmény elkövetését megállapította, még akkor is, ha annak csekély súlyára való tekintettel az ügyet a bírói, vagy ügyészi határozat fegyelmi jogkörben történő elbírálás végett visszaadta.

Amennyiben az illetékes parancsnok, vezető a Fegyelmi Utasításban biztosított jogánál fogva a károkozót büntetőeljárás lefolytatása végett az ügyészi szerveknek nem adja át, — a bűncselekménynek minősülő károkozó magatartást saját hatáskörben bírálja el — a térítési kötelezettséget a R. 3. §. (3) bekezdésében foglaltak szerint kell megállapítani.

Ut. 15. A R. 3. (2) bekezdésében említett kivételes méltánylást érdemlő okként lehet figyelembe venni a bűncselekmény súlyát, az elkövetés módját, a kár elhárítása érdekében kifejtett tevékenységet, a károkozó személyi és vagyoni viszonyait (eltartottjai száma és egészségi állapota), valamint bűncselekményt megvalósító magatartásáig kifejtett kiváló szolgálatát, stb.

Ut. 16. A R. 3. §. (3) bekezdésében meghatározott korlátozás azt jelenti, hogy a károkozót a teljes kár, de ha a kár összege meghaladja a károkozó egy havi összilletményének kétszeresét, illetőleg az 1 500,— Ft-ot, egy havi összilletményének kétszeresére, illetőleg a sor, növendék, vagy beosztási illetményt nem élvező tartalékállományúakat 1 500,— Ft kártérítésre kell kötelezni.

A R. 3. §. (3) bekezdés végrehajtása szempontjából a csökkentett beosztási illetményt élvező sorállományúak térítési kötelezettségét is a (3) bekezdés b) pontjában meghatározott mértékig kell megállapítani.

Ut. 17. Összilletmény alatt a hivatásos, továbbsholáló, vagy beosztási illetményt élvező (ideiglenes szolgáltra behívott) tartalékos állományba tartozó személyeknek a kártérítésre kötelezés hónapjában — az időközben a szolgálathól

elbocsátott személy esetében pedig a leszerelés előtt utoljára — élvezett egy havi rendfokozati és beosztási illetményét, valamint — a családi pótlék kivételével rendszeresen járó — összes pótlékok (pótdíjak) együttes összegét kell érteni.

3. Több személy közös károkozása

R. 4. §. (1) Ha többen közösen és szándékosan okoztak kárt, egyetemlegesen felelnek.

Ut. 18. Az egyetemleges felelősség azt jelenti, hogy egyenként mindegyik károkozó felelőssége a teljes kár erejéig terjed. Az okozott kár összege bármelyik kötelezett terhére teljes egészében is kiróható, illetőleg behajtható.

Ut. 19. Szándékos közös károkozás esetén a teljes kárt egyösszegben az összes károkozók terhére egy határozatban kell kiróni. (Lásd: 1. sz. mintában)

R. 4. §. (2) Szándékosság hiányában a károkozók magatartásuk felróhatóságának arányában, ha pedig ez nem állapítható meg, egyenlő arányban felelősek.

Ut. 20. Gondatlan közös károkozás esetén a felróhatóság aránya szerinti kártérítést a károkozónak a kár bekövetkezésében való részvételük (közrehatásuk), illetőleg abban való vétkeességük alapján kell megállapítani. (Lásd: 2. sz. mintában)

Ha a felróhatóság aránya nem állapítható meg, akkor a károkozók egyenlő arányban felelnek.

Ut. 21. Ha az együttes károkozók a kárt gondatlan bűncselekménnyel idézték elő, közöttük a kártérítést az Ut. 20. pont alapján és a 3. §. (2) bekezdésének figyelembevételével kell kiróni, illetőleg megosztani.

Bűncselekmény hiányában az együttes károkozókra a teljes kár összegét kell kiróni, illetőleg közöttük megosztani. A kártérítés összege azonban személyenként nem haladhatja meg a 3. §. (3) bekezdésében megállapított mértéket.

4. A pénztáros, értékező felelősségének alapja és mértéke

R. 5. §. A pénztáros, pénz-, vagy értékező az általa kezelt pénzt, értékpapírt, vagy értéktárgyért teljes felelősséggel tartozik, kivéve, ha bizonyítja, hogy a hiány elháríthatatlan külső ok folytán következett be.

Ut. 22. A pénz-, vagy értékező csak akkor mentesül a felelősség alól, ha ő bizonyítja, hogy a hiány elháríthatatlan külső ok következménye.

5. A raktáros, anyagkezelő felelősségének alapja és mértéke

R. 6. §. (1) A raktárosokat és anyagkezelőket a kezelésükre átadott és átvett vagyontárgyakban bekövetkezett leltárhiányért a 3. §. (3) bekezdésében meghatározott mértékig terheli felelősség.

(2) Ha az anyagok kezelését többen együttesen végzik, együttesen felelnek. Kártérítési kötelezettségüket ilyen esetben egyenlő arányban kell megállapítani, egyénenként azonban legfeljebb a 3. §. (3) bekezdésében meghatározott mértékig.

Ut. 23. A raktáros, anyagkezelő térítési kötelezettsége csak szabályszerű leltári átadás-átvétel esetén állapítható meg, azesetben, ha két leltározási időszak között legalább az időszak felében és az időszak végén is az illető raktárban dolgozott.

Ut. 24. A leltár-, raktárhiányért az anyag kezelője vétkeesség hiányában is felel, minthogy a leltár-, raktárhiány olyan hiány, amelynek okát megállapítani nem lehet.
Ha a hiány oka ismeretes, az esetet a R. 2—4. §-i alapján kell elbírálni.

Ut. 25. Leltár-, raktárhiánynak a kezelésre átadott és átvett anyagokban a leltározáskor fennálló, az elismert hiány, illetőleg káló mértékét meghaladó részt kell tekinteni.

Az elismert hiány — illetőleg káló — mértékét az anyag-gazdálkodási utasítások szabályozzák.

Ut. 26. A leltár-, raktárhiányért való felelősség alól a károkozó (leltárfelelős) akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a hiányt (kárt) rajta kívül álló és általa el nem hárítható ok idézte elő.

Ut. 27. Az anyagkezelővel egy tekintet alá esik — és ezért a leltárhiányra vonatkozó szabályok alá tartozik — a raktár, közétkeztetés, büfé, étterem, stb. kezelője, ha a R. 6. §-ában foglalt feltételek mellett anyagot tárol, kezel, stb.

Nem tartoznak a leltárhiányra vonatkozó felelősségi szabályok alá az éttermi fogyóeszközök (evőeszközök), ha azok nemcsak a raktározásukkal megbízott személy (személyek) kezelésében voltak.

Ebben az esetben a hiányért felelős személy (személyek) térítési kötelezettségét a vétkességi szabályok alapján kell elbírálni.

Ut. 28. Anyagkezelő fogalma alatt a R. 6. §-ban foglaltak szerint az anyagok tárolásával, kezelésével megbízott beosztott, illetőleg beosztottakat — az anyagot nem kezelő nyilván tartó, éttermi felszolgáló, takarító, stb. kivételével — kell érteni.

Ut. 29. Nem kötelezhető kártérítésre leltárhiány címén az anyag korábbi kezelője, ha a leltárhiány megállapítása a szabályos, hiányt meg nem állapító átadás-átvételi eljárás után történt. Nem vonatkozik ez a szabály arra az esetre, ha az anyag korábbi kezelője az anyag átadás-átvételekor, vagy ezt megelőzően fondorlatos módon járt el, avagy kétséget kizáróan megállapítható, hogy a hiány a korábbi anyagkezelő ideje alatt már fennállott.

Ut. 30. Különböző időszakokban, vagy különböző szerveknél felvett leltárak között mutatkozó hiányokat, illetőleg többleteket egymással kiegyenlíteni (kompenzálni) nem lehet. Egy leltáron belül a hiányt a többlettel abban a körben, amelyben azt a vonatkozó anyaggazdálkodási utasítások megengedik, lehet kompenzálni.

6. A mulasztó felelősségének alapja és mértéke

R. 7. §. Ha a kár, illetőleg a leltárhiány meghaladja a károkozó terhére megállapítható legmagasabb összeget, a különbözet megtérítésére — legfeljebb azonban a 3. §. (3) bekezdésében meghatározott mértékig — azt kell kötelezni, aki az ellenőrzést, vagy az intézkedést elmulasztotta.

Ezt a szabályt csak akkor lehet alkalmazni, ha a kár (hiány) részben, vagy egészben a mulasztással függ össze.

Ut. 31. A kárért (hiányért) — a R. 7. §-ban foglaltak szerint — másodlagosan felel az ellenőrzés, vagy az intézkedés elmulasztója, ha a kár keletkezése, vagy növekedése a mulasztással összefügg és ha az ellenőrzési, illetőleg intézkedési kötelezettsége meg volt állapítva.

Ut. 32. Az ellenőrzés, illetőleg a szükséges intézkedések megtételét elmulasztó személyt a mulasztással összefüggésben álló olyan kár megtérítésére kell kötelezni, amely a kár okozójára a R. 3. §. (3) bekezdésében foglalt korlátozás miatt nem róható ki.

Ut. 33. Átadás-átvétel elmulasztása esetén, minthogy ennek hiányában az Ut. 23. pontja szerint a raktáros, anyagkezelő térítési kötelezettsége nem állapítható meg, a mulasztásért felelős személy, illetőleg személyek térítési kötelezettségét kell a vétkességi szabályok figyelembevételével megállapítani.

Ut. 34 Ha több személy mulasztja el az ellenőrzést, illetőleg a kötelező intézkedést, felelősségre vonásuk abban a sorrendben következik, mint ahogy ellenőrzési, intézkedési kötelezettségük meg volt állapítva. A magasabb parancsnokot azonban mindenkor a kárnak azért a fennmaradó részéért kell kártérítésre kötelezni, amelyet a közvetlenebb — öt megelőző — ellenőrzésre, intézkedésre kötelezettre a R. 3. §. (3) bekezdés a) pontjában foglalt korlátozás miatt kiróni nem lehet.

7. Jogtalan pénzfelvétel

R. 8. §. (1) A teljes kárt köteles megtéríteni a testület tagja a pénzüsszegek rosszhiszemű felvétele, vagy kifizetése esetén.

(2) A testület tagja a számolási hiba folytán, vagy egyéb okból tévesen kifizetett és általa jóhiszeműen felvett pénzüsszegért a felvételtől számított egy éven belül

a) időszakonként rendszeresen történt kifizetés (illetmény, pótlék, stb.) esetében a három hónapon át jogtalanul felvett összeg;

b) egyösszegben történt kifizetés esetében a teljes felvett összeg erejéig felel.

(3) A felvételtől számított egy éven túl a jóhiszeműen felvett pénzüsszeg visszafizetésére kötelezésnek nincs helye; a kárt ilyen esetben — legfeljebb azonban a 3. §. (3) bekezdésében meghatározott mértékig — a téves kifizetésért felelős testületi tag köteles megtéríteni.

Ut. 35. Rosszhiszemű a pénz kifizetője, vagy felvevője, ha helytelen adatok közlésével azt maga idézte elő, vagy megváltozott családi körülményei folytán előírt bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, illetőleg tudomással bírt a kifizetés jogtalanságáról.

Ut. 36. Ha a pénz kifizetése, illetőleg felvétele az előző pont szerint rosszhiszeműnek nem minősült, azt jóhiszeműnek kell tekinteni.

Ut. 37. Azt a körülményt, hogy a pénzüsszegek felvételénél a felvevő jóhiszeműen járt el, a felvevőnek kell bizonyítani.

Ut. 38. Az időszakonként rendszeresen kifizetett összeg jóhiszemű felvevője a R. 8. §. (2) bekezdésében foglaltak szerint a három hónapon át jogtalanul felvett összegért, míg a jóhiszemű kifizető, a felvevő terhére meg nem állapítható összeg erejéig, illetőleg a R. 3. §. (3) bekezdésében megállapított mértékig felel.

Ut. 39. A R. 8. §. (2) bekezdés a) pontjában szabályozott időszaként rendszeresen történt kifizetés esetén az utolsó három teljes hónapon át felvett összeget kell kártérítésként előírni.

Ut. 40. A több hónapon át jóhiszeműen jogtalanul felvett pénzösszeg esetén a felvevő térítési kötelezettségét azokban a hónapokban felvett összegre lehet csak megállapítani, amelynek felvételétől az egy év még nem járt le.

8. A Belügyminisztérium kárviselésének megállapítása

Ut. 41. Nincs helye kártérítési felelősségrevonásnak a testületi taggal szemben, ha a kárt rajta kívül álló ok (erőhatalom, harmadik személy elháríthatatlan cselekménye, stb.) idézte elő, illetőleg, ha a kárt a beosztott idézte ugyan elő, de abban teljesen vétlen. Ezekben az esetekben a kárt a Belügyminisztérium viseli.

IV. Fejezet

AZ ELSŐFOKÚ ELJÁRÁS LEFOLYTATÁSA

R. 9. §. (1) Az illetékes parancsnok a kár, illetőleg a hiány felfedezése után köteles a felelős személynek és a kár (hiány) összegének megállapítása érdekében a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtenni, majd a felelős testületi tagnak és a kár (hiány) összegének megállapításától számított 60 napon belül a kárért (hiányért) felelős testületi tagot írásbeli határozattal a kár megtérítésére kötelezni. A határozatot meg kell indokolni.

Ut. 42. Az elsőfokú kártérítési eljárás két részből áll:

- a károkozás körülményeinek kivizsgálásából és a kár összezszerűségének megállapításából (kárfelvételi eljárás),
- a határozathozatalból.

Ut. 43. A kárfelvételi eljárást a károsult szerv (alegység, stb.) parancsnokának (vezetőjének) a kár felfedezése után haladéktalanul meg kell indítania.

A kárfelvételi eljárás megindításával egyidejűleg minden olyan körülményt meg kell szüntetni, amely a szolgálat zavartalan ellátását akadályozza. Szükség esetén a kárt azonnal helyre kell állítani, illetve állíttatni.

Ha a kár továbbterjedésétől, vagy elhatalmasodásától kell tartani, a károsult szerv parancsnoka ennek megakadályozására minden törvényes eszközt vegyen igénybe és szükség esetén az országos parancsnokságtól, illetőleg a Belügyminisztériumtól kérjen sürgős segítséget.

Ut. 44. A károsult szerv parancsnoka (vezetője) súlyosabb, illetve rendkívüli káresetekben az önálló számadótest parancsnokának tegyen azonnal jelentést. Amennyiben ezek a károk 10 000,— Ft-ot meghaladnak, avagy miattuk a szerv működése jelentősen akadályoztatva van, 48 órán belül az országos parancsnokságnak, illetve a Belügyminisztérium illetékes szervének is jelentést kell tenni.

1. A kár okozójának megállapítása

Ut. 45. A kárfelvételi eljárás keretében elsődlegesen a károkozás körülményeit, a károkozó személyét és felelősségének mérvét kell tisztázni. Ennek érdekében meg kell hallgatni a károkozót, valamint a károkozásról tudomással bíró mindazon személyeket, akik révén a kár okozójának személye, vétkessége, a kárral járó esemény lefolyása megnyugtatóan tisztázható és bizonyítható.

Mellőzhető a károkozó meghallgatása akkor, ha a károkozás miatt indult egyéb (büntető, fegyelmi) eljárásban a károkozás körülményeire és felelősségének fennforgására nézve már nyilatkozott.

Mellőzhető a tanúk meghallgatása, ha előzetes (büntető, fegyelmi) eljárás írásos anyaga a károkozó személyének és felelősségének bizonyításához elegendőnek mutatkozik.

Ut. 46. A károkozó és a tanúk által tett vallomásokat, illetőleg nyilatkozatokat minden esetben jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

zíteni. A jegyzőkönyveknek minden esetben tartalmazniuk kell:

- a jegyzőkönyv felvételének helyét és idejét,
- a meghallgatott (károkozó, tanú) fontosabb adatait: nevét, rendfokozatát, anyja nevét, születési helyét és idejét, beosztási helyét, lakhelyét, a károkozó összilletményét,

tanú kihallgatása esetén:

- a hamis tanúzás következményeire való figyelmeztetést.

A jegyzőkönyveknek a fenti állandó jellegű adatokon felül — a szükséghez képest — az alábbiakra kell még választ adnia:

a káreset helyére, idejére, lefolyásának körülményeire, a kár részletes leírására (veszendőbe ment, megrongált anyagok cikkenkénti felsorolására), a kár összegére, illetőleg mindazokra az adatokra, amelyek a kár nagyságának megállapításához felhasználhatók. A károkozó meghallgatása esetén nyilatkozatát arra nézve, hogy a kárt hajlandó-e azonnal (egyösszegben), illetőleg a jegyzőkönyvben foglalt kötelezvény alapján a jövőben (egyösszegben, vagy részletekben) megtéríteni. (Lásd: 3. sz. minta.)

A meghallgatott fontosabb nyilatkozatait lehetőleg szó szerint kell felvenni, különösen akkor, ha azok a kár előidézésére és a felelősségre közvetlenül utalnak.

A jegyzőkönyvet a szükséges példányszámban kell elkészíteni és a meghallgatottal, illetőleg a jelenlévőkkel alá kell írni.

Ut. 47. Ha a közvetlen meghallgatásra amiatt nincs lehetőség, mert a károkozót (tanút) más számadótest állományába helyezték át, a meghallgatást új szolgálati helyének parancsnoksága útján kell foganatosítani.

Ha a megkereséses meghallgatásnak a szolgálati viszony megszűnése, vagy bármely más ok miatt lehetősége nincs, a károkozót (tanút) határidő megállapítása mellett, írásban kell nyilatkozat megtételére felszólítani.

Mind a megkereséses meghallgatásnál, mind, pedig az írásbeli nyilatkoztatásnál meg kell jelölni, hogy különösen milyen minőségben (károkozó, tanú, stb.) és milyen kérdésekre nézve kell a kihallgatottnak nyilatkoznia. A megkeresés útján lefolytatott meghallgatás jegyzőkönyvét a megkereső számadótest részére nyomban továbbítani kell.

- Ut. 48.** Leltárhiány miatt kártérítési kötelezettséget akkor lehet megállapítani, ha a leltározásról és az egyeztetésről leltározási és egyeztetési jegyzőkönyv készült és ebben rögzítették a tényleges hiányt.

Az általános adatokon kívül a leltározási jegyzőkönyvben a leltározás menetével, módoszataival kapcsolatos észrevételeket, az egyeztetési jegyzőkönyvben az előtalált készleteknek a nyilvántartással történő egyeztetését, illetve annak eredményét (hiány, többlet), az egyeztetési eljárás kezdetét és befejezését, valamint a számadónak az eltérésekre vonatkozó nyilatkozatát kell rögzíteni. A leltározásnál, illetőleg a jegyzőkönyv felvételénél a leltárfelelősnek jelen kell lennie. Akadályoztatása esetén képviselőjét a parancsnoknak (vezetőnek) kell kijelölnie.

Az egyeztetésre a leltárhiányért felelős személyt még akkor is meg kell hívni, ha időközben új munkahelyre került.

A leltáregyeztetést a leltározás befejezését követően azonnal meg kell kezdeni és 30 napon belül be kell fejezni.

Amennyiben a leltárhiány fentiek elmulasztása miatt a felelős személyre nem róható ki, a mulasztót kell a R. 3. §. (3) bekezdésében meghatározott mértékig kártérítésre kötelezni.

A leltározás, illetőleg rovincsolás lebonyolításának rendjét egyébként az anyagi szolgálat ellátásának általános szabályai tartalmazzák.

2. A kár nagyságának (összezszerűségének) megállapítása

- Ut. 49.** A kár nagyságát (összezszerűségét) az alábbiak szerint kell megállapítani:

A 100%-os árat kell alapul venni:

- ha új állapotban lévő anyag veszett el, vagy rongálódott meg, függetlenül attól, hogy ez raktárban, vagy azon kívül történt,
- élelmiszereknél, fegyverzeti, lőszer és egyéb haditechnikai anyagoknál, valamint orvosi és gyógyszeranyagoknál,
- olyan anyagoknál, amelyeknél a használatos látszólagos kopást, vagy természetes rongálódást nem okoz (ablaküveg, stb.).

A 70%-os árat kell alapul venni a használt anyagokban keletkezett hiányok (elveszések) esetén, az alábbi kivételekkel:

- az egyéni pénzgazdálkodáson alapuló ruházati ellátási rendszer alapján biztosított cikkek elvesztése esetén az új ár 50%-át;
amennyiben a ruházati cikk 50%-osnál (III. osztályúnál) alacsonyabb értékűként kerül leadásra, úgy a százalékos értékének megfelelő összeg és az új ár 50%-ának különbözetét;
- egyedileg nyilvántartott cikkek (gépjárművek, irodagépek, stb.) esetén az elhasználtság fokának megfelelő értéket;
- raktárban osztályozottan tárolt és nyilvántartott anyagoknál az osztályozási értékének megfelelő árat; az ezekből a cikkekből ideiglenes használatra kiadott és elveszett cikkekkel kapcsolatosan az osztályozási fokának megfelelő ár 70%-át;

Villamos, autóbusz utazási igazolványok elvesztése esetén a még hátralévő érvényességi hónapokra számított összeget.

Kitöltetlen, illetve kitöltött, de fel nem használt utazási utalványok elvesztésekor

- egy útra szóló utazási utalvány esetén 50,— Ft-ot,
- menettérti utazási utalvány esetén 100,— Ft-ot.

Ut. 50. Az összecszerűség megállapításánál a mindenkor érvényes árjegyzékben feltüntetett árakat, ezek hiányában a megrongált, veszendőbe ment anyagoknak (tárgyaknak,

eszközöknek) a határozathozatalkori tényleges beszerzési árát kell figyelembe venni.

Ha az anyagok közfogyasztás tárgyát is képezik, a kiskereskedelmi fogyasztói árat kell alapul venni, feltéve, ha ez a tényleges árjegyzéki, illetőleg beszerzési árnál magasabb.

Ut. 51. Ha a megrongált anyagot kijavítják, vagy kijavíttatják, a kár összegét a javítási számla végösszege adja. A javítási számla végösszegéből azonban le kell vonni a kicserélt alkatrész értékét, ha az felújítással még felhasználható. Amennyiben az anyag selejtessé vált, úgy annak selejt értékét kell levonásba hozni.

Ut. 52. Ha a kár olyan természetű, hogy összeszerűségének megállapítása az előzőek szerint nem lehetséges, a kár összegszerűségét becslés útján kell megállapítani.

Ut. 53. A kárfelvételi eljárás befejezésével a kárügy iratait határozathozatal végett az erre jogosult parancsnokhoz nyomban fel kell terjeszteni.

3. Intézkedés a kárfelvételi jegyzőkönyv alapján

Ut. 54. Amennyiben a károkozó kártérítési kötelezettségét a kárfelvételi jegyzőkönyvben elismeri és a kárt azonnal meg is téríti, a károsult szerv jogosult — határozathozatal mellőzésével — a kártérítési összeget közvetlenül beszedni.

Ut. 55. Ha a károkozó a kárfelvételi jegyzőkönyvben a kárt elismeri és azt hajlandó is megtéríteni, de a kártérítés azonnali beszedésére nincs lehetőség, a károkozó a kárfelvételi jegyzőkönyvben kötelezettséget vállalhat a kártérítés megfizetésére (kötelezvény). (Lásd: 4. sz. minta.)

A kötelezvényben a károsult szerv a károkozó javára az okozott kár összegére és a károkozó vagyoni és szociális körülményeire tekintettel indokolt törlesztési kedvezményt adhat.

Ut. 56. Amennyiben a károkozó a kárt nem ismeri el, illetőleg megtérítésére önként nem hajlandó, vagy elismerése elle-

nére indokolatlanul alacsony törlesztésekre hajlandó csak, kártérítési határozatot kell hozni.

Az I. fokú kártérítési határozat meghozatalára az alábbiak jogosultak:

1. a Belügyminisztérium valamennyi önálló gazdálkodást folytató országos parancsnokságának, fő- és önálló osztályának vezetője,
 2. megyei (budapesti) rendőrfőkapitányság vezetői,
 3. Határőrség kerület-, és önálló zászlóalj parancsnokai,
 4. Karhatalom ezred-, és önálló zászlóalj parancsnokai,
 5. Légoltalom ezred-, és önálló zászlóalj parancsnokai, illetőleg megyei törzsparancsnokai,
 6. országos- ,és megyei börtönök, illetőleg munkahelyek parancsnokai,
 7. megyei tűzrendészeti osztályparancsnokok,
 8. BM Központi Ellátó Osztály vezetője,
 9. BM Központi Pénzügyi Osztály vezetője,
 10. BM iskolák parancsnokai,
 11. BM kórházak, egészségügyi intézmények parancsnokai, vezetői,
 12. BM központi raktárak (szertárak) parancsnokai,
 13. BM Központ Garázs parancsnoka,
- azon vagyontárgyak tekintetében, amelyek vonatkozásában számadótest parancsnoki jogkört gyakorolnak.

Ut. 57. A kártérítési eljárást I. fokon — a kár összegétől függetlenül — az a számadótest köteles lefolytatni, amelynek gazdálkodási körében a kár felmerült.

Az I. fokú kártérítési határozatot még akkor is a károsult számadótest parancsnoka (vezetője) hozza meg, ha a károkozót időközben más számadótesthez vezényelték, vagy helyezték át. Ugyanígy a számadótest parancsnoka (vezetője) hozza meg az I. fokú határozatot akkor is, ha a károkozó bármely oknál fogva a testület állományából leszerelt.

Ut. 58. Ha a kárért (hiányért) a kártérítési határozat hozatalára jogosult parancsnokot (vezetőt) is felelősség terheli, a kártérítési eljárás lefolytatása és a határozat meghozatala a testületi országos parancsnokságokra, illetőleg a BM Terv- és Pénzügyi Főosztályra tartozik.

Ut. 59. A kártérítési határozatot a károkozó, valamint az összegszerűség megállapításától számított 60 napon belül írásban kell meghozni és kiadni.

Ut. 60. Az Ut. 40. pontjában foglalt esetekben a kártérítési határozat meghozatalára irányadó határidő ugyancsak 60 nap. Ha azonban a kárt egy éven belül, de olyan időpontban fedezik fel, amelytől számítva a 60 napos határozathozatali határidő az egy évet meghaladja, a kártérítési határozatot a 60 napos határidőben, de egy év eltelte után is meg lehet hozni.

Ut. 61. A határozatot általában károkozó személyenként és káresetenként külön-külön kell meghozni.
Ha többen közösen okozták a kárt, a kártérítést — a testületi tag és polgári alkalmazott együttes károkozásának esetét kivéve — egy határozatban kell elbírálni.

Ut. 62. A határozatnak az alábbiakat kell tartalmaznia:

Rendelkező részt:

a határozatot hozó szerv megnevezését, ügyirat-számát, a kártérítésre kötelezett nevét és személyi adatait (születési helyét, idejét, anyja nevét, beosztási helyét, összilletményét), a kirótt kártérítés összegét (betűkkel is), a havi törlesztések mértékét, a jogorvoslati lehetőséget és határidejét;

Indokolási részt:

a tényállás rövid leírását, a hiányzó, megrongálódott anyagok felsorolását, egységárát, a tényleges kár összegét, a felelősség (vétkesség) igazolására szolgáló bizonyítékok (okiratok, stb.) megnevezését, a tanúk vallomásaira történő utalást, a megkereséses meghallgatás eredményeként adott nyilatkozat lényegét, illetőleg annak elmaradását, a

havi törlesztési összeg megállapításánál figyelembe vett körülményeket (szociális helyzetet, ismételt károkozás, stb.), a Szabályzatnak a kirovás alapját képező pontjaira történő utalást, stb.

Amennyiben a károkozó a határozat meghozatalakor már nincs állományban, a kártérítésnek illetményéből történő levonására utaló rendelkezést mellőzni kell.

Ut. 63. Az I. fokú kártérítési határozatban a panasztételi jogra való figyelmeztetés mellett meg kell említeni, hogy a határozat elleni panasz a határozat végrehajtására halasztó hatályú.

A jogorvoslati lehetőség vonatkozásában elegendő az eljárási szabályokra utalni. Az I. fokú határozatban a jogorvoslati lehetőséget kizárni nem lehet.

A részletfizetési kedvezmény megállapításánál törekedni kell arra, hogy a kár minél előbb megtérüljön, anélkül azonban, hogy az a kötelezett anyagi romlásához vezessen. Ezért a részletfizetési kedvezményt mindenkor a károkozó anyagi és szociális körülményeinek figyelembe vétele mellett kell megállapítani, úgy azonban, hogy a havi törlesztés összege sorállományúaknál 50,—Ft, hivatásos állományúaknál pedig 100,— Ft-nál kisebb nem lehet.

Ut. 64. A kártérítési határozatot a szükség szerinti példányszámban kell elkészíteni, amelyből:

egy példányt (az eredetit) a károkozónak úgy kell kézbesíteni, hogy a kézbesítés ideje mindenkor kétséget kizáróan megállapítható legyen.

Panasz hiányában egy példányt — a jogerőre emelkedés rávezetése mellett — a jogerőre emelkedés napját követő, legkésőbb 5. napon előjegyzés és levonás, illetőleg behajtás végett a pénzügyi szolgálathoz kell továbbítani.

Egy példányt a káriratokhoz kell csatolni.

4. Bűncselekmény esetén követendő eljárás

R. 9. §. (2) Ha a testület tagja ellen károkozó magatartása miatt büntetőeljárás indult, a kár megtérítése iránt igényt a büntetőbírósnál kell előterjeszteni.

- (3) Bűncselekménynek minősülő károkozás esetében — amennyiben a büntetőbíróság a kárigényt nem bírálta el — az illetékes parancsnok a bűncselekményt megállapító bírósági, vagy ügyészi határozat kézbesítésétől számított 60 napon belül köteles a kártérítési eljárást lefolytatni.

Ut. 65. Ha a károkozó magatartása büntettet is képez, az illetékes parancsnok (vezető) köteles megtenni azokat a halaszthatatlan intézkedéseket, amelyek a kárösszeg megállapítása, a bizonyítékok biztosítása, a helyszín és a nyomok változatlan megőrzése, valamint a bűnösen kárt okozó beosztott kézrekerítése érdekében szükségesek.

Ut. 66. Ha a károkozás bűncselekményt képez, és emiatt a károkozó terhelt ellen (katonai bíróságnál) büntetőeljárást indítanak, az illetékes parancsnoknak (vezetőnek) csak a kárfelvételi eljárást kell lefolytatnia, s az ennek során megállapított kár összegét, mint polgári jogi igényt köteles az illetékes vádemelő ügyésznek a kárigény érvényesítése végett bejelenteni.

A polgári jogi igényt az a számadótest köteles előterjeszteni, amelynek gazdálkodási körében a kár ténylegesen felmerült.

Ut. 67. Ha a károkozóval szemben büntetőeljárás van folyamatban, a határozathozatalt a büntetőeljárás jogerős befejezéséig fel kell függeszteni.

Ut. 68. A büntetőeljárás jogerős befejezése után, amennyiben a büntetőbíróság az érvényesített polgári jogi igényt teljes terjedelmében elbírálta, külön kártérítési eljárást lefolytatni nem kell.

Ilyenkor a büntetőítéletnek a fizetési kötelezettséget megállapító rendelkezésének végrehajtására kell intézkedni.

Az intézkedés során a károkozót a kárösszeg befizetésére fel kell szólítani. Amennyiben ezt követően a károkozó a kárt nem fizeti meg, vagy annak törlesztését elfogadható részletekben nem kezdi meg, illetőleg a kifizetőhelynek írásbeli felhatalmazást a levonásra nem ad, úgy az összes iratokat a végrehajtási eljárás megindítása végett a BM Terv- és Pénzügyi Főosztályhoz kell felterjeszteni.

Ut. 69. Ha a büntetőbíróság, vagy ügyészség a bűncselekmény elkövetésének megállapítása mellett a károkozó ügyét a parancsnok (vezető) fegyelmi hatáskörébe utalta vissza, vagy a polgári jogi igény tárgyában érdemben egyáltalán nem, vagy csak részben határozott, a számadótest parancsnokának (vezetőjének) kötelessége az el nem bírált összegre a kártérítési eljárás lefolytatása.

Ut. 70. Nem lehet kártérítésre kötelezni a károkozót, ha a bíróság a polgári jogi igényt érdemben elutasító rendelkezéssel elbírált.

Ut. 71. Bűncselekmény esetén a testületi országos parancsnokságok alárendeltségébe tartozó számadótestek parancsnokai — ha kivételes méltánylást érdemlő ok nem forog fenn, illetőleg, ha a kár összege a R. 3. §. (3) bekezdésében foglalt mértéket nem haladja meg — a teljes kár összegét saját hatáskörben kötelesek kiróni.

Kivételes méltánylást érdemlő ok fennforgása esetén a kártérítés mértékét az illetékes testületi országos parancsnok csökkentheti, legfeljebb azonban a R. 3. §. (3) bekezdésében meghatározott mértékig. A károsult számadótest parancsnoka ilyenkor a bírói, vagy ügyészi, bűncselekmény elkövetését megállapító jogerős határozatot annak kézhezvételétől számított 8 napon belül a vonatkozó — a kárfelvételi eljárás során keletkezett — összes iratokkal és véleményes jelentésével együtt köteles a testületi országos parancsnokhoz az I. fokú eljárás (határozathozatal) végett felterjeszteni.

A testületi országos parancsnokságok alárendeltségébe nem tartozó számadótest parancsnoka (vezetője), ha kivételes méltánylást érdemlő ok nem forog fenn, a teljes kár összegét köteles kiróni. Kivételes méltánylást érdemlő ok fennforgása esetén a kártérítés mértékét — legfeljebb azonban a R. 3. §. (3) bekezdésében meghatározott mértékig — saját hatáskörben csökkentheti.

Kivételes méltánylást érdemlő ok fennforgása esetén a határozathozatali jogkört a testület országos parancsnoka, illetőleg a számadótest parancsnoka (vezetője) nem ruházhatja át.

A káreljárás lefolytatására engedélyezett 60 napos határidőt a jogerős büntető ítélet [megszüntető végzés, a pa-

rancsnok (vezető) fegyelmi hatáskörébe visszautaló bírói, vagy ügyészi határozat] kézbesítésétől kell számítani.

Ut. 72. A kártérítési és a fegyelmi ügy egy határozatban nem bírálható el.

5. Határidő elmulasztása esetén követendő eljárás

R. 9. §. (4) A határozathozatalra megállapított határidő elmulasztása — az (5) bekezdés esetét kivéve — a kár okozójának felelősségét nem szünteti meg. A határidőt mulasztó parancsnok a kár okozójával egyetemlegesen felel, legfeljebb azonban a 3. §. (3) bekezdésében foglalt mértékig.

Ut. 73. Ha a megállapított határidő túllépése az eljárás lefolytatásával (kárfelvétel, stb.) megbízott személy mulasztásának következménye, a parancsnok helyett a mulasztót kell a károkozóval egyetemlegesen kártérítésre kötelezni.

Mind a károkozóra, mind a mulasztóra külön határozatot kell hozni. A mulasztó terhére hozott határozatban utalni kell arra, hogy a határozat alapja a határidő-mulasztás miatti egyetemleges felelősség.

A mulasztó kártérítési kötelezettségének mértéke legfeljebb a 3. §. (3) bekezdésében foglaltak erejéig terjedhet.

Ut. 74. Egyetemleges kötelezés esetén is a kirótt kártérítés levonását (behajtását) elsősorban a károkozóval szemben kell megkísérelni, ha azonban a károkozóval szemben a kártérítés behajtása 6 hónap elteltéig eredményesen nem kezdhető meg, illetőleg a behajtás 6 hónapig megszakad, az egyetemlegesen felelős mulasztótól kell a fennmaradt kártérítési összeg levonását megkezdeni, illetőleg folytatni.

R. 9. §. (5) Leltárhiány esetében a határozathozatalra megállapított határidő elteltével a hiányért felelős személlyel szemben kártérítésre kötelezésnek nincs helye. Ez esetben a határidőt mulasztó parancsnok felel, legfeljebb azonban a 3. §. (3) bekezdésében foglalt mértékig.

6. Határozat kijavítása

Ut. 75. Ha a kártérítési határozat szám-, vagy számolási hiba, vagy más elírás folytán téves adatot tartalmaz, illetőleg, ha a hiány címén megállapított felelősség esetén a hiányzó anyagok részben, vagy egészben előkerültek, becslés alapján kirótt tartozás tényleges összegét megállapították, a károkozással összefüggésben nem álló, de a károkozó terhére tévesen felszámított kárösszeg utóbb módosul, stb. a jogerős határozatot meghozó parancsnok (vezető) a hibát — a tények megfelelő igazolása mellett — újabb határozattal kijavítja. (Lásd: 5. sz. minta.)

Ut. 76. Nem hozhat a számadótest parancsnoka (vezetője) olyan kijavító határozatot, amely az ügy érdemére vonatkozik, vagyis, amikor a károkozó személyét tévesen állapította meg, illetőleg a határozatot törvénysértő módon hozta meg. Ilyen esetekben a kárügyet a vonatkozó határozat hatályon kívül helyezése végett a BM Terv- és Pénzügyi Főosztályhoz kell felterjeszteni.

7. A Belügyminisztérium kárviselésének kimondása

Ut. 77. Ha a kárfelvételi eljárás során az nyer megállapítást, hogy a keletkezett kárért (hiányért) az Ut. 41. pontja alapján senki sem vonható felelősségre, a Belügyminisztérium kárviselését kell kimondani.

A Belügyminisztérium kárviselését határozattal kell megállapítani. A határozat meghozatalára az alábbiak jogosultak:

— 5 000,— Ft értékhatárig:

— a testületi országos parancsnokságok alárendeltségébe tartozó számadótestek vonatkozásában a testületi országos parancsnok;

— rendőrfőkapitányságok és a Belügyminisztérium központi szervei vonatkozásában a BM Terv- és Pénzügyi Főosztály.

— 5 000—20 000,— Ft értékhatárig:

- valamennyi testület, illetőleg szerv vonatkozásában a BM Terv- és Pénzügyi Főosztály
- 20 000,— Ft-on felül a BM Pénzügyi és Anyagi Főcsoportfőnök.

V. Fejezet

A MÁSODFOKÚ (PANASZ-) ELJÁRÁS LEFOLYTATÁSA

R. 10. §. (1) A kártérítésre kötelezett testületi tag az elsőfokú határozat ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül az előjáró parancsnokhoz panasszal élhet. Erre az I. fokú határozatban a kártérítésre kötelezett testületi tag figyelmét fel kell hívni. A panasznak az elsőfokú határozat végrehajtására halasztó hatálya van.

(2) Az előjáró parancsnok a panaszt 60 napon belül határozattal bírálja el. A határozatot meg kell indokolni.

1. A panasz benyújtása

Ut. 78. A panasz eljárás lefolytatása szempontjából használt „előjáró parancsnok” kifejezés alatt a testületi országos parancsnok alárendeltségébe tartozó számadótesteknél a testületi országos parancsnokot, minden egyéb esetben a BM Terv- és Pénzügyi Főosztály vezetőjét kell érteni.

Ut. 79. Az I. fokú határozatot azon a napon kell kézbesítettnek tekinteni, amikor a kártérítésre kötelezett a határozatot átvette.

Ha a határozat nem volt kézbesíthető (pl.: senki nem tartózkodott otthon), akkor azt a 43/1953. (VIII. 20.) MT sz. rendelet szerint a kézbesítés második megkísérlésének, illetőleg a második figyelmeztetés napját követő 5. munkanapot kézbesítettnek kell tekinteni.

Az átvétel megtagadása esetén a kézbesítés idejének azt a napot kell tekinteni, amikor a kézbesítést megkísérelték.

Ut. 80. A panasztételi határidő a kézbesítés napját követő napon kezdődik.

A kötelezett a panaszt a kézbesítés napját követő naptól számított 15 napon belül a hivatalos idő alatt benyújthatja, illetőleg legkésőbb a 15. napon postán még feladhatja.

A szóban előadott panaszt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

Ut. 81. Az I. fokú határozat ellen 15 napon belül a kötelezett által bármilyen címen benyújtott kérelmet, észrevételt panasznak kell tekinteni.

Ut. 82. A panasztételi határidő elmulasztása miatt indokolt akadályoztatás esetében igazolásnak lehet helye, melyet a II. fokon eljáró parancsnok (vezető) bírál el. Az elkésztett benyújtott panasznak halasztó hatálya nincs.

Az indokolatlanul határidőn túl érkező panaszt vissza kell utasítani. Az elutasított panaszról a kötelezettet írásban kell értesíteni.

Ut. 83. A panaszt ahhoz a számadótesthez kell a szolgálati út betartásával benyújtani, amelyik az I. fokú határozatot hozta.

Ut. 84. Ha a kártérítésre kötelezett a panaszt nem az Ut. 83. pontban előírtak szerint nyújtja be [az I. fokú határozatot meghozó parancsnokot (vezetőt) elkerülte, vagy panaszát olyan szervnek nyújtotta be, amely a II. fokú eljárás lefolytatására nem jogosult] a panaszt az I. fokú határozatot meghozó parancsnoknak (vezetőnek) kell megküldeni.

Ut. 85. Az I. fokú határozatot meghozó parancsnok (vezető) a panaszt a kárüggyel kapcsolatos ügyiratokkal együtt a panasz alapján szükséges esetleges kiegészítések után haladéktalanul a II. fokú eljárás lefolytatására jogosult előjáró parancsnokához (vezetőjéhez) köteles felterjeszteni.

2. A panasz elbírálása

Ut. 86. Az előjáró parancsnok (vezető) a panasz kézhezvételétől számított 60 napon belül II. fokon határozatban (jogerősen) határoz.

Ut. 87. Az előjáró parancsnok (vezető) az I. fokú kártérítési határozatot II. fokú határozatával

a) helybenhagyja,

b) megváltoztatja,

c) hatályon kívül helyezi és az I. fokon eljáró parancsnokot (vezetőt) új eljárás lefolytatására utasítja.

Ha az I. fokú határozat a Szabályzat rendelkezéseinek megfelel, azt helyben kell hagyni.

Ha a felelősség megállapítása, illetőleg a kártérítés kirovása nem felelt meg a Szabályzat rendelkezéseinek, de a rendelkezésre álló adatokból (iratokból) a felelősség és a kártérítés helyes összege megállapítható, a határozatot meg kell változtatni.

Hatályon kívül kell helyezni az I. fokú határozatot, ha az alapeljárásban a felelősség tisztázása, a kártérítés kirovása nem az előírt szabályoknak megfelelően történt és az eljárás során feltárt, illetőleg felvett adatok annyira hiányosak, vagy ellentmondóak, hogy ezek alapján a kár okozó felelősségét, illetőleg a felelősség mértékét, vagy a kártérítés helyes összegét érdemben elbírálni nem lehet. Ilyenkor a kárügyi iratokat az I. fokon eljáró parancsnokhoz (vezetőhöz) az új eljárás lefolytatása végett vissza kell küldeni.

Ut. 88. A hatályon kívül helyezés miatt lefolytatott újabb I. fokú eljárásban hozott kártérítési határozattal szemben az erre megállapított határidőben ugyancsak panasznak van helye.

Ut. 89. A II. fokú kártérítési határozat alakjára és tartalmára egyébként az I. fokú kártérítési határozatra megállapított szabályok értelemszerűen irányadók. (Lásd: 6. sz. minta.)

R. 11. §. A jogerős parancsnoki kártérítési határozat ellen további jogorvoslatnak, vagy bíróság előtt keresetindításnak nincs helye.

- Ut. 90.** A jogerős határozattal szembeni további jogorvoslati lehetőség kizárása azt jelenti, hogy a kártérítésre kötelezett olyan panasszal nem élhet, amelynek alapján a kárügyet újabb határozattal kellene elbírálni. Ez nem zárja ki, hogy a kártérítésre kötelezett a dolgozók panaszjogára vonatkozó általános érvényű rendelkezések szerint panasszal ne élhetne.
- Ut. 91.** A Belügyminisztérium szervei felett törvényességi felügyeletet gyakorló ügyészi szerv által törvénysértőnek tartott kártérítési határozatot az ügyészi intézkedéssel együtt a vonatkozó összes iratok csatolása mellett a BM Terv- és Pénzügyi Főosztályhoz haladéktalanul fel kell terjeszteni.
- Ut. 92.** A II. fokú eljárásban hozott határozatot kézbesítés végett a felterjesztett ügyiratokkal együtt az I. fokon eljáró szervhez, számadótesthez vissza kell küldeni.
A kártérítési iratokat az I. fokú szervnél kell kezelni.
- Ut. 93.** A veszendőbe ment értékek függőtételként történő előjegyzésére, valamint a végleges kiadásba helyezésére nézve a mindenkor érvényben lévő pénzkezelési és anyagnyilvántartási utasítások rendelkezései irányadók.

VI. Fejezet

1. A KÁRTÉRÍTÉS LEVONÁSA

- R. 12. §.** A megállapított kártérítés levonásának részletes szabályait — a hatályban lévő rendelkezések keretei között — az illetékes miniszter alapítja meg.
- Ut. 94.** Az Ut. 54. pontjában szabályozott esetekben a kártérítési összegek beszedését nyugta-ellennyugta ellenében a vonatkozó pénzkezelési utasítások figyelembevételével kell lebonyolítani. Az így beszedett összegeket a kártérítések nyilvántartásán át kell vezetni.

Ut. 95. A kötelezvényt, illetőleg a — jogerős — határozatot előjegyzésbe vétel végett a pénzügyi szervnek kell megküldeni.

Az előjegyzésbe vételt — a kártérítések nyilvántartásának tételszámát — a kárügyi iratokhoz csatolt határozatpéldány hátlapjára rá kell vezetni.

Ut. 96. A kötelezvény, illetőleg határozat szerint havonként esedékes részlettörlesztési összegeket a kötelezett illetményéből a kötelezvénynek, illetőleg a jogerős határozatnak a pénzügyi szervhez való érkezését követő első illetmény-számfejtéstől kezdődően levonásba kell hozni.

Ut. 97. Amennyiben a kártérítésre kötelezett illetményéből egyéb címen is kell levonásokat eszközölni (gyermektartás, stb.) a kötelezettre kirótt kártérítés esedékes részletét csak a rangsorban előbb álló tartozások után lehet levonni, úgy azonban, hogy az összes levonások a kötelezett illetményének 50%-át nem haladhatják meg.

Az illetményt terhelő tartozások rangsorát részleteiben az erre vonatkozó pénzügyi rendelkezések határozzák meg.

Ut. 98. Ismételt károkozás esetén a kártérítések összegét egymást követően kell levonni. Ha azonban az előző kártérítésből eredő levonások nem merítik ki az összilletmény 50%-át, ennek mértékéig az újabb kárösszegek levonását is el lehet rendelni.

Ut. 99. Mind a kötelezvény, mind pedig a kártérítési határozat alapján befolyt összeg elszámolásáról a pénzkezelési szabályok szerint kell gondoskodni.

Ut. 100. Amennyiben a kártérítésre kötelezett más számadótest állományába került, fennálló tartozását áthelyezését követően nyomban az erre a célra rendszeresített formanyomtatványon oda kell átszámítani.

Ut. 101. A kártérítési összegeket mindenkor az a szerv (pénzügyi osztály) köteles levonni, illetőleg behajtani, amely a tartozást akár eredeti előjegyzésből, akár átszámítás folytán nyilvántartja.

2. A kártérítés behajtása

R. 13. §. Ha a kártérítésre kötelezett testületi tag szolgálati viszonya megszűnt, az illetményéből még le nem vont összeg behajtása a következők szerint történik:

- a) a bíróság által megállapított kártérítés esetében a bírósági végrehajtásról szóló rendelkezések szerint;
- b) a parancsnok által kirótt kártérítés esetében a parancsnok értesítése, mint végrehajtandó okirat alapján adók módjára, a kötelezett lakóhelye szerint illetékes tanács végrehajtó bizottságának pénzügyi szakigazgatási szerve által.

Ut. 102. Ha a kártérítésre kötelezettet a Belügyminisztérium állományából elbocsátják (elbocsátás kérelemre, fegyelmi úton, stb.) nyugállományba helyezik, stb. a kártérítés címen — akár határozat, akár kötelezvény alapján — fennálló tartozását a „MIL-lap”-ra rá kell vezetni.

Ha a „MIL-lap”-ra vezetett tartozás törlesztése bármely oknál fogva (a kötelezett nem lép munkaviszonyba, stb.) a „MIL-lap” kiállítását követő 3 hónapon belül nem kezdődik meg, a tartozást a kötelezett lakóhelye szerint illetékes (járási, városi, kerületi) tanács VB pénzügyi osztályához a „Hátralékosok jegyzéke” elnevezésű kimutatáson behajtás végett át kell tenni.

A „Hátralékosok jegyzék”-ét 4 példányban kell kiállítani, amelyből 3 példányt az illetékes tanácsnak kell megküldeni.

A „Hátralékosok jegyzék”-ének a visszaigazoló, valamint a 4. példányát a pénzügyi szolgálat mindaddig köteles a kártérítés nyilvántartásának mellékleteként megőrizni, amíg az előjegyzett tartozás nem rendeződik.

Ut. 103. A 20,— Ft-nál kisebb összegű tartozásokat a tanács útján behajtani nem kell, hanem azt a felszólítás eredménytelenségét tanúsító iratok (levelek) alapján le kell írni.

Ut. 104. Ha a kártérítésre kötelezett meghal, jogerős tartozását szintén az illetékes tanács útján kell behajtani.

Ha a kárügyet a károkozó halála után bírálják el, az iratokat a BM Terv- és Pénzügyi Főosztályhoz kell felterjeszteni a kárkövetelésnek a hagyatékkal szemben bírói úton történő érvényesítése végett.

Ut. 105. Egyetemlegesen kártérítésre kötelezettek tartozásait az együttes kezelés biztosítása érdekében áthelyezés esetén átszámítás helyett csak behajtásra (illetményből levonásra) kell az új szolgálati helynek átadni. Az új szolgálati hely köteles a behajtást foganatosítani és a befolyó törlesztési összeget a nyilvántartó számadótesthez átutalni.

A büntető bíróság által egyetemlegesen kötelezettek tartozásait és törlesztéseiket a BM Terv- és Pénzügyi Főosztály Központi Pénzügyi Osztálya tartja nyilván, illetőleg szedi be.

VII. Fejezet

A MEG NEM TÉRÜLŐ ÖSSZEG LEÍRÁSA ÉS TÖRLÉSE A KÁRTÉRÍTÉS UTÓLAGOS MÉRSEKLÉSE

1. A kárösszeg leírása

R. 14. §. A rendelet rendelkezései alapján meg nem térülő kárösszeget le kell írni, illetőleg törölni kell. A leírás, illetőleg törlés részletes szabályait az illetékes miniszter határozza meg.

Ut. 106. A kártérítési összegeket csak akkor lehet leírni, ha minden kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy a kártérítésre kötelezettől behajtani nem lehet, feltéve, hogy a behajthatatlanság nem mások mulasztásából ered.

Ut. 107. Amennyiben a behajthatatlanság valakinek a tevékenységére, vagy mulasztására vezethető vissza, ez esetben a R. 2. §-a, illetőleg az Ut. 31. pontjában foglaltak az irányadók.

Ut. 108. A kártérítési összeget csak akkor lehet behajthatatlannak minősíteni ha:

- a) a kártérítésre kötelezett meghalt és vagyont nem hagyott hátra,
- b) a kártérítésre kötelezett él ugyan, de teljesen vagyontalan, teljes munkaképtelensége véglegesen kialakultnak tekinthető, feltéve, ha ellátást (táppénz, nyugdij, stb.) két éven belül nem kap,
a kártérítésre kötelezett munkaképtelensége 67⁰/₀-ot meghalad és két éven belül munkaviszonyba nem lép, illetőleg ellátást nem kap,
- c) az ország területét elhagyta és semminemű vagyont nem hagyott hátra,
- d) a kártérítési összeg 200,— Ft-ot nem ér el, amennyiben adók módjára történő behajtását az illetékes tanács egyszer megkísérelte, de az eredménytelen maradt (első nemleges zálogolási jegyzőkönyv, stb.),
- e) a tartozás 20,— Ft-on aluli és behajtása tanácsi útra, illetőleg 50,— Ft-on aluli és behajtása bírósági végrehajtóra tartozik.

Ut. 109. Azt, hogy az Ut. 108/b) pontban meghatározott esetekben a kötelezettek munkaviszonyba léptek-e, illetőleg rendelkeznek-e jövedelemmel, vagy kapnak-e ellátást, az illetékes szerv (tanács, stb.) igazolása alapján kell megállapítani.

Ut. 110. Az előjegyzett kárösszegek leírására — az Ut. 108. pontjában meghatározott esetekben — az alábbiak jogosultak:

- a) 2 000,— Ft értékhatárig az önálló számadótest parancsnoka (vezetője),
- b) 5 000,— Ft értékhatárig — a követelést nyilvántartó szerv parancsnokának javaslatára — a testületi országos parancsnok, illetőleg a testületi országos parancsnokságok alárendeltségébe nem tartozó számadótestek vonatkozásában a BM Terv- és Pénzügyi Főosztály,
- c) 5 000—20 000,— Ft értékhatárig — ugyancsak javaslat alapján — a BM Terv- és Pénzügyi Főosztály,

d) 20 000,— Ft-on felül a BM Pénzügyi és Anyagi Főcsoportfőnök.

Az értékhatár tekintetében a még be nem hajtott összeg az irányadó.

A kárösszegeket határozattal kell leírni. (Lásd: 7. sz. minta.)

2. A kárösszeg mérséklése

R. 15. §. (1) Ha a kártérítésre kötelezett testületi tag a kárösszeg részbeni megtérítése mellett arra érdemes, kivételes esetekben az illetékes miniszter, illetőleg az általa meghatározott jogkörben a parancsnok a kártérítés hátralévő összegét részben, vagy egészben elengedheti.

(2) Nincs helye elengedésnek, ha a károkozás a károkozó javára vagyoni előnnyel járt.

Ut. 111. A kártérítési összeg utólagos mérséklésére — a R. 15. §. (1) bekezdésében meghatározott feltételek mellett — csak akkor van lehetőség, ha a károkozó a terhére kirótt kár összegének legalább 25⁰/₀-át már törlesztette.

Az utólagos mérséklésre mind a határozat alapján kirótt, mind pedig a kötelezvényben vállalt, illetőleg a bíróság által megítélt kártérítés esetében van lehetőség.

Ut. 112. Kivételes méltánylást érdemlő esetekben a Belügyminisztérium állományából leszerelt kötelezett terhére kirótt kártérítés is mérsékelhető, ha a leszerelt új munkahelyén, vagy még a Belügyminisztériumban különösen kiemelkedő érdemeket szerzett, vagy anyagi és szociális körülményei azt indokolják.

Ut. 113. Olyan esetekben, ha a károkozó elhunyt és a kártérítés behajtására eljárás (tanácsi, bírósági, végrehajtói) van folyamatban, a károkozóval közös háztartásban élt hozzátartozók (házastárs, gyermek) is kérhetik a kártérítés mérséklését.

Ut. 114. A mérséklési kérelmet minden esetben ahhoz a számadótesthez kell benyújtani, amelyik az nyilvántartja.

Mind az állományban lévő, mind pedig az elbocsátott károkozó mérséklés iránti kérelmét azon a címen, hogy rossz helyre nyújtotta be, visszautasítani nem lehet, azt a megfelelő helyre kell továbbítani.

Ut. 115. A számadótest parancsnoka (vezetője) a hozzá benyújtott mérséklési kérelmet köteles megvizsgálni.

- a) Azokban az esetekben, amikor a kirótt kártérítés 25%-át a károkozó még nem törlesztette, valamint, ha a károkozás a károkozó javára vagyoni előnnyel járt, a kérelmet egyszerű értesítéssel vissza kell utasítani.
- b) Ha az előző bekezdés szerinti kizáró okok nem forognak fenn, a parancsnok a kérelmet véleményes javaslatával az elbíráló szervhez terjessze fel. A felterjesztéshez csatolni kell a kárügyi iratokat és mindazokat, amelyekhez csatolni kell a kárügyi iratokat és mindazokat az igazolásokat (ténylegesen törlesztett összeg, kereseti, vagyoni, orvosi, stb. igazolás), amelyek a kérelemben felhozott indokok bizonyítására alkalmasak.

Ut. 116. A kártérítési összegek mérséklésére — kizárólag kérelem alapján — az alábbiak jogosultak:

- a) 1 000,— Ft értékhatárig a BM testületi országos parancsnokság vezetője, aki ezt a jogkörét nem ruházhatja át,
- b) 3 000,— Ft értékhatárig a BM Terv- és Pénzügyi Főosztály vezetője,
- c) 3 000,— Ft értékhatáron felül a BM Pénzügyi és Anyagi Főcsoportfőnök.

A mérséklési értékhatárok szempontjából a kötelezvényben vállalt, a kirótt, illetőleg a megítélt kártérítés összegből a még fennálló hátralék az irányadó.

Ut. 117. A kártérítés mérséklése esetén határozatot kell hozni. Abban a kérdésben, hogy a mérséklés eredményeként a kérelmező milyen összeget köteles megtéríteni, illetőleg milyen mértékű kedvezményt kapott, a mérséklési határozatban megállapított összeg az irányadó.

VIII. Fejezet

1. VEGYES RENDELKEZÉSEK

a) Illetményelőleg-, lakbér-, kölcsön- és egyéb tartozások rendezése

R. 16. §. Felhatalmazást kap a honvédelmi-, a belügy-, a pénzügy- és a külkereskedelmi miniszter, valamint a Munkásörség országos parancsnoka, hogy a testületek tagjainak a testületekkel szemben keletkezett illetményelőleg-, lakbér-, kölcsön-, illetőleg ezekkel egy tekintet alá eső tartozások érvényesítésének és behajtásának módját hatáskörében szabályozza.

Ut. 118. E rendelkezést csak akkor lehet alkalmazni, ha az adós fennálló tartozásának, illetőleg törlesztési kötelezettségének — írásbeli felhívás ellenére — nem tesz eleget. Ez esetben a felszólítást követő 30 nap letelte után — a tartozás teljes összegére — kártérítési határozatot kell hozni.

Ut. 119. A R. 16. §-ában meghatározott esetekben a kártérítés kirovásának, levonásának és behajtásának módjára, illetőleg a határozat kézbesítésére, valamint az ellene benyújtható panasz elbírálására a Szabályzat rendelkezései az irányadók.

A káreljárás lefolytatására egyébként engedélyezett 60 napos határidő ezekben az esetekben figyelmen kívül marad.

Az adós (károkozó) térítési kötelezettsége az általános polgári jogi szabályok szerint a tartozás esedékességétől számított 5 év után évül el.

Ut. 120. A tartozás törlesztésével kapcsolatosan figyelemmel kell lenni arra, hogy a havi résztörlesztések összege nem lehet kevesebb mint az egyhavi lakbér, vagy kölcsön, illetőleg illetményelőleg törlesztésére megállapított havi részletfizetés összege.

Ut. 121. A Belügyminisztérium gépjárműveinek jogtalan igénybevétele esetén a kiroható viteldíjat a 8/1957. (I. 29.) Korm. sz. rendelet alapján kell megállapítani. Eszerint:

- a) első esetben a megfelelő közhasználatú gépjármű viteldíjának kétszeresét,
- b) második és minden további esetben a megfelelő közhasználatú gépjármű viteldíjának háromszorosát kell kiróni.

Abban a kérdésben, hogy az igénybevétel mikor történt első esetben, illetőleg második és további esetekben jogtalanul, a jogtalan igénybevétel tényének a megállapítása az irányadó.

Gépjármű jogtalan igénybevétel esetén a R. 3. §. (3) bekezdésében foglalt korlátozást alkalmazni nem lehet, ha nem minden esetben a ténylegesen jogtalanul megtett kilométereknek megfelelő teljes térítési összeget kell kártérítésként kiróni.

b) A kártérítés elévülése

Ut. 122. A kár okozásától számított 5 év elteltével kártérítést a károkozó terhére kiróni nem lehet.

Ki kell róni viszont a kártérítést az ellen a személy ellen, aki a káreljárás lefolytatását a károkozóval szemben elmulasztotta, a mulasztástól számított 5 éven belül, akkor, ha bizonyítható, hogy a kárt felfedezték, de a mulasztás folytán a kár okozóját a kár keletkezésétől számított 5 éven belül megtérítésre nem kötelezték.

c) Ellenőrzés és irányítás

Ut. 123. Az önálló számadótestek parancsnokai (vezetői) kötelesek a kárügyek intézését hatáskörükben rendszeresen ellenőrizni és a kirótt kártérítések behajtását szorgalmaztatni.

Amennyiben az önálló számadótest parancsnoka (vezetője) a Szabályzat betartásában mulasztást észlel, a mulasztás természetéhez és súlyához képest köteles a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtenni.

Ut. 124. A kártérítési eljárás elvi irányítása a BM Terv- és Pénzügyi Főosztály feladata.

A BM Terv- és Pénzügyi Főosztály vezetője jogosult jelen végrehajtási utasítást, ideértve a hatásköri szabályozást

is, mindazokkal a rendelkezésekkel módosítani és kiegészíteni, amelyek a gyakorlati végrehajtás során szükségessé válnak és a R., valamint az Utasítás alapelveivel nem ellentétesek.

Ut. 125. A BM Terv- és Pénzügyi Főosztály a Szabályzat végrehajtását, annak betartását rendszeresen ellenőrizzé. Ha ellenőrzései során, avagy bejelentés folytán azt észleli, hogy valamely kártérítési határozat a jelen Szabályzat rendelkezéseit, vagy egyébként a törvényességet sérti, az ilyen határozatot megsemmisítheti és új határozatot hozhat.

Ut. 126. A testületi országos parancsnokságok, valamint az Ut. 56. pontjában határozathozatali jogkörrel felruházott parancsnokok szolgálati előjárói az alárendeltségükbe tartozó szervek, a BM Terv- és Pénzügyi Főosztály pedig bármely BM szerv kárügyének lefolytatását I. fokú elbírálásra is magukhoz vonhatják.

2. HATÁLYBALÉPTETŐ RENDELKEZÉSEK

R. 17. §. (1) Ez a rendelet az 1962. július 1. napján lép hatályba; egyidejűleg a 4/1956. (II. 8.) MT sz. rendelet hatályát veszti.

(2) A rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben a 4/1956. (II. 8.) MT sz. rendelet rendelkezései szerint kell eljárni.

(3) A rendelet végrehajtásáról a 16. §-ban megnevezett miniszterek gondoskodnak.

Ut. 127. Ugyanígy hatályát veszti a Belügyminiszter 32/1956. (V. 14.) sz. parancsával a 4/1956. (II. 8.) MT sz. rendelet végrehajtására 105/3042/1956. sz. alatt kiadott utasítása, a Magyar Népköztársaság Belügyminiszterhelyettesének 1/1960. (I. 1.) BM sz. utasítása, valamint a jelen Szabályzattal ellentétes valamennyi más rendelkezés is.

Pál Antal s. k.,
r. alezredes

BM Terv- és Pénzügyi Főosztály Vezetője

BELÜGYMINISZTERIUM
Budapesti Rendőrfőkapitányság

Szám: 916/1—1962.

TÁRGY: Csernyák Imre v. r. őrm., és
 Feleki Tibor v. r. szkv. kár-
 ügye

H A T Á R O Z A T

C s e r n y á k Imre, volt r. őrm.-t (Dabas, 1937. Sebes Katalin, beo.: BRFK. Tartalék Zlj., (ill. 1700 Ft) és

F e l e k i Tibor v. szkv.-t (Szeged, 1938., Soós Margit, beo.: BRFK. Tartalék Zlj., ill. 1500 Ft) egyetemlegesen

7090,— Ft, (Hétezerkilencven forint)

kártérítés megfizetésére kötelezem.

Kötelezettek a kirótt kártérítést havi 300—300 Ft-os részletekben tartoznak megteríteni.

A határozat ellen 15 napon belül benyújtható, a végrehajtásra halasztó hatályú panasznak van helye.

I N D O K O L Á S :

Kötelezettek a BRFK Tartalék Zászlóalj élelmezési és vonatanyag szolgálatát látták el. A kezelésükre bízott élm. felszerelési és élelmezési anyagokat jegyzőkönyvileg szabályszerűen átvették.

Az 1962. július 31-én tartott ellenőrzés megállapította, hogy az általuk kezelt anyagok beszerzése, illetőleg bevételezése, valamint általában az okmányolás körében súlyos szabálytalanságok fordultak elő. E szabálytalanságok bűncselekmény alapos gyanújára mutattak. A feljelentés alapján lefolytatott büntetőeljárásban a Budapesti Katonai Bíróság számú ítéletében megállapította, hogy kötelezettek a társadalmi tulajdon sérelmére a sikkasztás és közokirathamisítás büntetettét elkövetők és ezért kötelezetteket szabadságvesztés büntetésre ítélte. A katonai bíróság a kárigény tárgyában érdemben nem határozott, hanem annak érvényesítését egyéb törvényes útra utalta. A bíróság jogerős ítéletét a Főkapitányság részére 1962. szeptember 30-án kézbesítették.

Az ellenőri szervek a kár összegét az alábbiak szerint tisztázták:

20 q zab	á: 220,— Ft	4400,— Ft
15 q széna	á: 122,— Ft	1830,— Ft
1 db mákdaráló	á: 236,— Ft	236,— Ft
1 db húsdaráló	á: 414,— Ft	414,— Ft
10 db aluminium kés rozsdamentes pengével	á: 17,— Ft	170,— Ft
		összesen: 7090,— Ft

Kötelezettek a szabálytalan okmányolást azért végezték, hogy ezzel élm. felszerelési tárgyakat és élm., valamint lótáp anyagokat a belügyi vagyongból elvonjanak és azokkal mint sajátjukkal rendelkezzenek. Kötelezettek a büntetőeljárásban már kimerítően bizonyított magatartásukkal közösen és szándékosan okozták a kárt és emiatt a Kártérítési Szabályzat R. 3. §. (1), illetőleg R. 4. §. (1) bekezdése szerint az okozott teljes kárért egyetemlegesen felelnek.

Az elsikkasztott anyagok raktári készletet képeztek és a Kártérítési Szabályzat Ut. 49. pontja alapján mind az élm. felszerelési anyagok, mind pedig a lótápanyagok vonatkozásában 100%-os összeget kell figyelembe venni.

A törlesztési kedvezmény megállapítása kötelezettek vagyoni és szociális körülményei alapján történt.

A panasztételi lehetőség az eljárási szabályokon alapul.

Budapest, 1962. október 20.

.....
BRFK vezetője

BELÜGYMINISZTERIUM
Budapesti Rendőrfőkapitányság

Szám: 513/1962.

TÁRGY: Kiss Péter r. törm. és
 Nagy János r. tiz. kárügye

H A T Á R O Z A T

K i s s Péter r. törm-t (Budapest, 1920. január 25. Kerekes Mária, beo.:
 BM BRFK VI. ker. Kapitánysága, ill.: 1800,— Ft).

435,— Ft (Négyszázharmincöt forint)

N a g y János r. tiz-t (Nagymányok, 1935. december 31., Tamási Rozália,
 beo.: BM BRFK VI. ker. Kapitánysága, ill.: 1500,— Ft)

1015,— Ft (Egyezertizenöt forint)

kártérítés megfizetésére kötelezem.

Kötelezettek a kirótt kártérítési összeget havi 200—200,— Ft-os részletekben tartoznak megtéríteni, illetményükből történő levonás útján.

E határozat ellen 15 napon belül benyújtható, a végrehajtásra halasztó hatályú panasznak van helye.

I N D O K O L Á S :

Kötelezettek, mint a BRFK VI. ker. Kapitányság beosztottai 1962. augusztus 1-én a bűnjelként lefoglalt KL—15—87 frsz-ú motorkerékpárt a Kapitányságra szállították be. A szállítás közben gondatlanságuk folytán a motorkerékpár a tehergépkocsin eldőlt és annak lábtartója és motorháza megsérült.

A motorkerékpár javítása a BM Gépjárműjavító Vállalat sz. számlája alapján 1450,— Ft-ot tett ki.

A beszállítás az RF—99—87 frsz-ú tkg-n történt. A tkg-n Kiss Péter r. törm. a motorkerékpárt rögzítés nélkül, álló helyzetben helyezte el.

Nagy János r. tiz. a motorkerékpárnak a tkg-n való elhelyezését figyelemmel kísérte, illetve abban segédkezett. Mint gépkocsivezető tudta, hogy a motorkerékpárt a tehergépkocsin megfelelően nem rögzítették,

az ennek folytán bekövetkező kárra Kiss Péter r. törm. figyelmét nem hívta fel, és a motorkerékpár rögzítéséről nem gondoskodott. Mulasztásával nagyobb mértékben járult hozzá a kár bekövetkezéséhez.

Kisebbségi mértékben terheli felelősség Kiss Péter r. törm.-t, mert közutaszolgálat szerint tudnia kellett, hogy motorkerékpárt álló helyzetben, rögzítés nélkül, mozgó járművön szállítani nem szabad.

Fentiek alapján a bekövetkezett kárban a kötelezettek közrehatásának, illetőleg vétkességének arányát a Kártérítési Szabályzat R. 4. §. (2) bekezdése alapján 70—30 százalékban Nagy János r. tiz. terhére súlyosabban kellett megállapítani és a kártérítést ennek megfelelően kiróni.

A törlesztési kedvezményt kötelezettek anyagi és családi körülményeire tekintettel állapítottam meg.

A jogorvoslati lehetőség a Kártérítési Szabályzat R. 10. §. (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 1962. szeptember 10-én.

.....
BRFK vezetője

BELÜGYMINISZTERIUM**Határőrség Országos Parancsnoksága**

Szám:

TÁRGY: RB—68—12 frsz-ú gk. tengely-
törése.**H A T Á R O Z A T**

A BM Határőrség Szombathely üzemeltetésében álló RB—68—12 frsz-ú gk. tengelytörésével kapcsolatban Ksz. 628/1962. szám alatt felterjesztett kárügyben

kártérítés kirovását mellőzöm.

A keletkezett

4200,— Ft (Négyezerkettőszáz forint)

összegű kárt a Belügyminisztérium viseli.

I N D O K O L Á S :

F. év augusztus 3-án határrendészeti intézkedés végrehajtása céljára igénybevett, s a rendelkező részben körülírt gépkocsi tengelye eltörött.

A kárfelvételi eljárás során megállapított tényállás szerint az intézkedés végrehajtása a gépkocsinak nehéz terepen történő igénybevételét követelte meg. A gépkocsi vezetője nem sértette meg foglalkozásának szabályait, a gépkocsit a körülmények szerint lehető óvatossággal vezette. Ennek ellenére azonban az intézkedés végrehajtásához fűződő fontos érdek a gépkocsinak olyan terepen történő mozgatását kívánta meg, amelyen a tengelytörés a gépkocsivezető magatartásától függetlenül bekövetkezett.

A felvett tényállást a meghallgatott szakértő mindenben megerősítette és erről írásbeli szakvéleményt is adott. Véleménye szerint a tengelytörés — a gépkocsi üzemeltetési idejére is figyelemmel — az anyag el-
fáradásával is összefüggésben állt.

Mivel a gépkocsi vezetője kötelességét az utasításoknak megfelelően teljesítette, foglalkozásának előírásait nem szegte meg, és mert a gépkocsi megrongálódása rajta kívül álló, a feladattal és a gépkocsi műszaki hibájával is összefüggő, de általa előre nem látható és el nem hárítható okból következett be, a Kártérítési Szabályzat Ut. 41. pontja alapján és az Ut. 77. pontban szabályozott hatáskörben a Belügyminisztérium kárviselését meg kellett állapítani.

Budapest, 1962. október hó 1.

BM Határőrség Országos

Parancsnoka

szerv megnevezése

Szám:/1962.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V

Készült

Meghallgatott neve:

személyi adatai:

(szül. hely, idő, anyja neve, beosztási helye)

Jelen vannak:

Meghallgatás tárgya:

Tanúkihallgatás esetén:

Figyelmeztetem, hogy tudomásának megfelelő valódi tényállást adjon elő, mert a hamis tanúzást a BTK 176. §-a 3. évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel rendeli büntetni.

Meghallgatott előadja:

(káreset helye, ideje, lefolyásának körülményei, kár részletes leírása: veszendőbe ment anyagok cikkenkénti felsorolása, megrongált anyagok részletes megnevezése, stb.)

Hajlandó-e a kárt azonnal, egyösszegben megfizetni?

Hajlandó-e a kárt kötelezvény alapján megtéríteni?

A jegyzőkönyv tartalmát megismertem, az előadásaimat helyesen tartalmazza és ezért azt helybenhagyólag aláírom.

kmft.

j.kv.-t felvevő

meghallgatott

j.kv. vezető

K Ö T E L E Z V É N Y

Alulírott név rendf.
 kötelezem magam, hogy (.....) Ft
 összeget kártérítés címén havi Ft részletekben
 (szerv) számú számlájára befizetem.
 Hozzájárulok ahhoz, hogy szolgálati viszonyom fennállása alatt az
 esedékes törlesztési részleteket a kifizetőhely illetményemből levonhassa.
 Tudomásul veszem, hogy szolgálati viszonyom megszűnése esetén e köte-
 lezvény alapján tartozásomat az illetékes Tanács útján adók módjára
 hajtják be.

Kelt,, 196..... hón.

.....
 kötelezett

Tanúk:

1.

lakik:

2.

lakik:

BELÜGYMINISZTERIUM
Budapesti Rendőrfőkapitányság

Szám: 513/3—1962.

TÁRGY: Kiss Péter r. törm. és Nagy
 János r. tiz. kárügye

K I J A V Í T Ó H A T Á R O Z A T

K i s s Péter r. törm. (Budapest, 1920. Kerekes Mária, beo.: BM BRFK VI. ker. Kapitányság, ill.: 1800,— Ft) terhére 435,— Ft és

N a g y János r. tiz. (Nagymányok, 1935. Tamási Rozália, beo.: BM BRFK VI. ker. Kapitányság, ill.: 1500,— Ft) terhére 1015,— Ft térítési kötelezettséget megállapító 513/1962. sz. kártérítési határozatot

k i j a v í t o m :

K i s s Péter r. törm.-t 375,— (Háromszázhetvenöt) forint ,

N a g y János r. tiz.-t 875,— (Nyolcszázhetvenöt) forint
 kártérítés megfizetésére kötelezem.

E határozat ellen — a kijavítással kapcsolatos — 15 napon belül benyújtható, a végrehajtásra halasztó hatályú panasznak van helye.

I N D O K O L Á S :

Ellenőrzés során, szakértő véleménye alapján tett megállapítás szerint a rendelkező részben hivatkozott kárügyben a motorkerékpár tengelykapcsolójának meghibásodása, annak helytelen szállításával összefüggésben nem állt. Szakértői vélemény szerint a tengelykapcsoló megjavításával felmerült 200,— Ft. Ennek figyelembevételével a kötelezetekre kirótt kártérítést csökkenteni és a közrehatás aránya szerint újjal kellett megállapítani.

A kártérítés csökkentésének mértéke a törlesztési kedvezmény megváltoztatását nem teszi indokolttá.

Tekintettel arra, hogy a kijavítás már jogerős határozatra vonatkozott, a Kártérítési Szabályzat R 10. §. (1) bekezdése alapján jogorvoslatnak csak a kijavítással kapcsolatosan van helye.

Budapest, 1962. október 20.

.....
 BRFK vezetője

BELÜGYMINISZTERIUM**Terv- és Pénzügyi Főosztály**

Szám: 3456/1962.

TÁRGY: Csernyák Imre v. r. őrm. és
Feleki Tibor v. r. szkv. kártügye

H A T Á R O Z A T

C s e r n y á k Imre v. r. őrm. (Dabas, 1937. Sebes Katalin, beo.: BRFK Tartalék Zlj., ill.: 1700,— Ft), valamint

F e l e k i Tibor v. r. szkv. (Szeged, 1938. Soós Margit, beo.: BRFK Tartalék Zlj., ill.: 1500,— Ft)

ellen a BM Budapesti Rendőrfőkapitányság által 916/1—1962. sz. alatt hozott I. fokú határozatot

h e l y b e n h a g y o m .

A határozat ellen további jogorvoslatnak, illetőleg bíróság előtti kereset-indításnak nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Feleki Tibor v. r. szkv. kötelezett az I. fokú kártérítési határozatot határidőben panasszal támadta meg. Panaszában arra hivatkozott, hogy jöllehet a bűncselekményt is kimerítő károkozás miatt őt Csernyák Imre v. r. őrm. károkozójával együtt a Katonai Bíróság szabadságvesztés büntetésre ítélte, mégis ő a károkozás körében csak okiratot hamisított, az elsikkasztott anyagokban nem részesült, vagyis számára a károkozás vagyoni előnnyel nem jár. Ez okból — megítélése szerint — a büntető-bíróság cselekményét megfelelően megtorolta, kártérítésre azonban ezen felül már nem kötelezhető.

A II. fokú eljárásban meg kellett állapítani, hogy kötelezett panasza nem alapos.

A Kártérítési Szabályzat Ut. 3. pontja leszögezi, hogy a kártérítés nem büntetés, hanem a kár helyreállítására, illetőleg pótlására szolgál, tehát a terhére kiszabott és részben kiállott szabadságvesztés büntetésre eredményesen nem hivatkozhat.

Nem vitatható az sem, hogy a közokirathamisítás a sikkasztáshoz képest általában eszközselekmény. Kötelezett akarata azonban átfogta a károsító eredményt, vagyis tudta és akarta azt, hogy Csernyák Imre az okirathamisítás révén sikkaszt hasson.

A Kártérítési Szabályzat R 4. §. (1) bekezdése értelmében szándékos közös károkozás esetén a károkozók egyetemlegesen felelnek. Az egyetemlegesség azt jelenti, hogy a károsult szervnek jogában áll mindegyik károkozóval szemben a teljes kárt érvényesíteni és az I. fokú eljárásban a kár megtérüléséhez fűződő érdeknek megfelelően ezt is kellett tenni. Az egyetemlegesség tehát nem csak akkor állapítható meg, ha a károkozók a vagyoni előnyben egyenlően részesedtek, sőt az egyetemlegességhez a károkozók javára jelentkező vagyoni előnyre általában nincs is szükség. Az egyetemlegesség megállapításához elegendő, ha a károkozást a károkozók tudata és akarata közösen átfogja. A szándékos közös károkozók közrehatásuknak az arányát és ebből folyó egymás irányában fennálló felelősségüket egymás között tisztázhatják.

Minthogy az I. fokú határozat helyesen állapította meg kötelezettek felelősségét és helyesen alkalmazta az egyetemleges felelősségrevonást is, annak megváltoztatása nem volt indokolt.

A jogorvoslati lehetőség kizárása az eljárási szabályokon alapul.

Budapest, 1962. december 10.

.....
BM Terv- és Pénzügyi Főosztály
vezetője

BELÜGYMINISZTERIUM
Budapesti Rendőrfőkapitányság

Szám: 513/5—1962.

TÁRGY: Kiss Péter r. törm. és
Nagy János r. tiz. kárügye

H A T Á R O Z A T

N a g y János r. tiz. (Nagymányok, 1935. Tamási Rozália, beo.: BM BRFK VI. ker. Kapitányság, ill.: 1500,— Ft) terhére a BM Budapesti Rendőrfőkapitányság 513/1962. sz. határozattal kirótt, majd az 513/3—1962. számú határozattal 875,— Ft összegre kijavított és még eddig nem törlesztett

180,— Ft (Egyszáznyolcvan forint)

leírását elrendelem.

I N D O K O L Á S :

Kötelezettet a Belügyminisztérium állományából fegyelmi úton elbocsátották. Az elbocsátást követően 3 hónapig újabb munkaviszonyt nem létesített. A megkísérelt tanácsi behajtás sikertelen maradt, mert kötelezettnek sem lefoglalható vagyona, sem letiltható keresménye nem volt. Erről a Tanács nemleges zálogolási jegyzőkönyvet küldött.

Mínthogy kötelezett tartozásának adók módjára történő és megkísérelt behajtása nem járt eredménnyel, és mert a tartozás 200,— Ft-nál kevesebb, a Kártérítési Szabályzat Ut. 108. pontjának d) bekezdése alapján a leírást el kellett rendelni.

Budapest, 1963. április 5.

.....
BRFK vezetője